

Sorundanet Nynäshamns kommunparti

Kommunstyrelsen
Nynäshamns kommun

Västerby 2020-01-08

Konsekvenser av indelningsändring - uppdrag om utredning

Bakgrund

Under kommunblocksreformerna i Sverige från 1962 till 1974 minskade antalet kommuner drastiskt från närmare 2 500 till 277 på bara 22 år.¹ Ösmo kommun och Sorunda kommun tvingades ihop med Nynäshamns stad under stora protester från invånarna i de tre kommunerna.

Sedan sammanslagningen har fördelningen av resurser fungerat dåligt och viljan att utveckla hela vår kommun har inte funnits. Under de mer än 45 år som gått sedan kommunerna slogs ihop, har det uppstått stora skillnader i kommunal service mellan olika delar. Trots en betydande folkökning har skolor lagts ned på Torö (Torö skola) och i Sorunda har Vika skola, Fagervik skola lagts ner och högstadiet i Sunnerbyskolan har försvunnit (sammanlagt 450 elevplatser i Sorunda). Dessutom varierar skolresultaten mycket mellan skolorna i Ösmo, Sorunda och i orten Nynäshamn, upp till drygt 32%.² Barn och ungdomars möjlighet till fritidsaktiviteter skiljer sig markant, eftersom fritidsgårdar saknas i vissa delar av kommunen och öppettiderna för de som finns är mycket varierande. Standarden på äldreboendena och tillgång till gång- och cykelvägar varierar. Det är stora skillnader i folkhälsa och utbildningsnivå.³

De kommunala resurserna har koncentrerats till orten Nynäshamn, som ligger perifert och innebär en omväg för många invånare, eftersom mer än hälften pendlar ut från vår kommun för att arbeta.⁴ Detta innebär att den kommunala servicen inte är likvärdig i vår kommun vilket strider mot kommunallagen. Förutom fördelningen av resurser är demokratiaspekten viktig. Politikens närvaro på landsbygden är bristfällig, eftersom alla nämndmöten och kommunfullmäktige hålls i orten Nynäshamn, vilket medför brister i delaktighet och i tillgång på information. För en långsiktigt hållbar utveckling är medborgarnas delaktighet helt avgörande.

¹ SOU 2001:48, Kommundelningseffekter, En inventering av 1990-talets nya kommuners lokaldemokratiska erfarenheter, Gissur Ó. Erlingsson, se <https://sorundanet.se/2001-01-01/> .

² Kommun och landstingsdatabasen, Kolada, avseende 2018, https://www.kolada.se/?_p=jamforelse&unit_id=16560&tab_id=74656 .

³ Kartläggning av landsbygden i Nynäshamns kommun, Utredningsrapport, 2015-11-30, se <https://sorundanet.se/2015-11-30/> .

⁴ SCB kommunfakta 2019, https://www.h5.scb.se/kommunfakta/k_frame.htm .

Sorundanet Nynäshamns kommunparti

Västerby byväg 1, 137 94 NORRA SORUNDA
Tel 0708-92 17 50, kontakt@sorundanet.se

Flera andra kommuner har haft en liknande situation och skapat två nya kommunala organisationer genom att dela den gamla kommunen. Erfarenheterna från dessa "nybildade" kommuner har varit mycket goda och många visar upp en förbättrad demokrati, nöjda invånare och en positiv utveckling. Grannkommunerna Nykvarn, Salem, Gnesta och Trosa är goda exempel. I Sverige finns det 12 kommuner som bildat 13 nya kommuner, dvs sammanlagt 25 kommuner med goda erfarenheter. Intressant att notera är att skatten i en kommun inte blir lägre per automatik med fler invånare. Skatten i en kommun beror på politisk ambitionsnivå, effektiv ledning och styrning samt hur väl verksamheterna drivs.

År 2016 inledde Sorundanet Nynäshamns kommunparti, SN, ett folkiniciativ för att få till stånd en indelningsändringsutredning. På grund av kraven på personnummer och namnteckning för folkiniciativ var många invånare tveksamma att skriva på och efterfrågade att det skulle bli en valfråga i kommunvalet 2018.

År 2017 motionerade Centerpartiet, Kristdemokraterna och Moderaterna i Nynäshamn om att en "heltäckande kommunindelingsutredning" ska genomföras, se bilaga;

"Dagens Nynäshamn bildades i samband med den landsomfattande, stora kommunreformen i början på 1970-talet, då Sorunda, Ösmo och Nynäshamn blev ett.

Vägen med kommunsammanslagningar har sedermera följts av andra länder inte minst i Norden, där man upplevt att en mer komplex omvärld kräver större och mer koncentrerade resurser.

Sammanslagningen var tänkt att vara en anpassning till tidens krav och ge bättre samlade resurser något som många också tycker har blivit resultatet, men där det även ifrågasätts från olika håll.

Än i dag, mer än 40 år efter sammanslagningen finns det fortfarande på sina håll viss motsättning mellan, vad som enkelt kan uttryckas som stad och land och där det i folkmun formats en "gräns" vid Kullstabron".

Valresultatet 2018 innebar att SN blev största parti i alla tre valkretsarna i Sorunda och fjärde största parti i hela kommunen vilket SN tolkar som ett stöd för valfrågan att en utredning ska göras. Efter valet undertecknades ett samarbetsavtal mellan SN och C+KD+L+M där punkt 1 lyder:

1. "Indelningsändringsutredning populärt kallat "kommundelingsutredning".

Samtidigt med dessa lokala diskussioner har det på nationell nivå förts fram tankar om nya kommunsammanslagningar varför det bedöms vara intressant att även utreda en sammanslagning med en annan kommun där Haninge kommun förmodligen är en mer tänkbar part än Botkyrka.

För en saklig diskussion behövs en oberoende utredning av konsekvenserna, en s.k. indelningsändringsutredning. Utredningen ska redovisa konsekvenser och göra jämförelser vad gäller demokrati, ekonomi och resursfördelning enligt SKR:s⁵ mall för följande alternativ: om nya kommuner bildas, med befintlig kommun samt om vår kommun slås ihop med Hanninge kommun.

Vi föreslår därför att en oberoende extern utredning av konsekvenserna av de olika alternativen beställs. Utredningen ska genomföras under 2020 och vara klar innan årets slut. Medel för utredningen finns avsatta i den av kommunfullmäktige beslutade budgeten Mål och budget för 2020-2023.

Yrkande

Med hänvisning till ovanstående yrkar vi att:

1. Kommunstyrelsen uppdrar till kommunstyrelseförvaltningen att beställa en heltäckande utredning av konsekvenserna av en indelningsändring. Utredningen ska utföras av Kammarkollegiet och utgå från scenarierna:
 - a. Kommundelarna Ösmo och Sorunda bildar ny kommun och kommundelen Torö och orten Nynäshamn bildar ny kommun.
 - b. Kommundelen Sorunda bildar ny kommun och kommundelarna Ösmo och Torö samt orten Nynäshamn bildar ny kommun.
 - c. Nynäshamns kommun slås ihop med Hanninge kommun
2. Utredningen ska genomföras under 2020 och vara klar innan årets slut.

För Sorundanet Nynäshamns kommunparti

Lena Dafgård
Partiledare och gruppleddare
Ledamot i kommunstyrelsen,
i barn- och utbildningsnämnden
och i kommunfullmäktige

Bilaga:

Motion om kommunindelingsutredning, C+KD+M, 2017-01-02

⁵ Sveriges Kommuner och Regioner, hette tidigare Sveriges Kommuner och Landsting, SKL.

Motion om kommundelningsutredning.

Dagens Nynäshamn bildades i samband med den landsomfattande, stora kommunreformen i början på 1970-talet, då Sorunda, Ösmo och Nynäshamn blev ett.

Vägen med kommunsammanslagningar har sedermera följts av andra länder inte minst i Norden, där man upplevt att en mer komplex omvärld kräver större och mer koncentrerade resurser

Sammanslagningen var tänkt att vara en anpassning till tidens krav och ge bättre samlade resurser något som många också tycker har blivit resultatet, men där det även ifrågasätts från olika håll

Än i dag, mer än 40 år efter sammanslagningen finns det fortfarande på sina håll viss motsättning mellan, vad som enkelt kan uttryckas som stad och land och där det i folkmun formats en "gräns" vid Kullstabron.

Det har även inletts en process med namninsamlingar, i syfte att få till en folkomröstning om att utreda en uppdelning av Nynäshamn i två nya kommuner. En sådan utredning beräknas kosta någonstans mellan 300- och 600 tkr.

Kostnaden för en folkomröstning är dock, sannolikt väldigt mycket högre, varför vi i Borgerlig Allians för Nynäshamn, tycker att en sådan i ett förstaläge är att hushålla dåligt med skattebetalarnas pengar.

Vi har inte det fullständiga svaret på om en uppdelning av kommunen i två eller flera delar, skulle var förmånligt eller inte, men anser att det finns intresse att ta reda på detta innan man ev. tar ytterligare steg och har därför även föreslagit detta i vårt budgetförslag för 2017.

I enl. med detta yrkar vi

att kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelseförvaltningen att initiera en heltäckande utredning som kan ligga till grund för ett ev. framtida beslut att gå vidare i en process att dela Nynäshamns kommun i två eller flera delar

Nynäshamn den 1 februari 2017

Harry Bouveng (M)

Maria Gard Günster (C)

Antonella Pirrone (KD)